

REFLEKSIJE PROSTORA IN ČASA

Strokovna javnost se je prvič odzvala na knjigo prof. Zdravka Mlinarja Prostorsko-časovna organizacija bivanja na okrogli mizi, ki je bila 9. aprila 2009 na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Mesec dni kasneje, 12. maja, je bila organizirana razprava o knjigi na Fakulteti za humanistične študije v Kopru. Obema ustanovama se najlepše zahvaljujemo, še zlasti pa podpredsedniku SAZU akad. arh. Marku Mušiču in dekanji Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem, izr. prof. dr. Vesni Mikolič, da sta omogočili izvedbo okroglih miz. Posebej pa se za sodelovanje zahvaljujemo vsem aktivnim udeležencem in piscem razprav o knjigi Zdravka Mlinarja, o njegovem delu in o »njegovih« temah. Razprave na okrogli mizi objavljamo avtorsko dopolnjene, dodane pa so tudi naknadne pisne razprave nekaterih spremljevalcev in poznavalcev dela Zdravka Mlinarja, ki se okroglih miz niso mogli udeležiti in svojih razmišljanj niso ustno predstavili. Na obeh razpravah je aktivno sodeloval tudi profesor Mlinar, zato objavljamo v prvem sklopu tudi njegov odziv na komentarje o knjigi.

Razpravam sledijo znanstveni članki, ki se navezujejo na celotno raziskovalno delo in pisanje Zdravka Mlinarja ter niso zgolj refleksija njegove zadnje knjige. Prostor, čas, bivanje so temeljne in univerzalne kategorije, pisanje o tem je zato neizbežno zelo raznovrstno. Noben opazovalec in raziskovalec družbenih pojavov, ki hoče poglobljati sociološko oz. občo družboslovno refleksijo, se tem temam ne more izogniti. Očitno pa je tudi, da obravnavanje teh tem prisiljuje avtorje v multidisciplinarnost in transdisciplinarnost. Čeprav velja Mlinar za pionirja prostorske sociologije v mednarodnem merilu, njegovo delo pravzaprav ni jasno disciplinarno zamejeno. Kdorkoli in kadarkoli poizkuša umestiti njegovo delo v standardne sociološke klasifikacije, naleti na težave. Zato ne preseneča, da tudi teme člankov, ki jih objavljamo, pokrivajo zelo širok spekter in prav vse obdelane teme so vsaj deloma tudi Mlinarjeve teme.

Obravnava prostora in časa se seveda ne nanaša zgolj na specialistične prostorske discipline, kot so urbanizem, upravljanje, načrtovanje in urejanje prostora, stanovanjske študije ipd., na bolj temeljni ravni se refleksija prostora in časa ne more izogniti eksistencialistični eshatologiji, pa tudi informacijam in znanju, ki jih prispevajo ekološke, kulturološke, antropološke in še mnoge druge študije. V tem res izredno širokem naboru se mi zdi nujno izpostaviti še eno, prav posebej »Mlinarjevo« temo. Mnogi vedo, ne pa vsi, da se je Mlinar intenzivno ukvarjal z raziskovanjem globalizacijskih procesov že precej pred časom, ko je ta tema postala obča tema raziskovalcev sodobnosti in prihodnosti. Mlinar v nastajanju »globalne vasi« prepoznava

uresničevanje emancipatorične ideje dialektičnega povezovanja in osamosvajanja posameznikov in posameznic ter drugih družbenih subjektov.

Jasno je torej, zakaj je motivika objavljenih člankov tako zelo raznovrstna, pravzaprav je še premalo. Ko bi nam čas in prostor dopuščala obravnavati vse Mlinarjeve teme, bi bila heterogenost še precej večja. Jasno je tudi, da je to lahko precejšen epistemološki problem. In tudi Mlinar izpostavlja, da je integracija raznovrstnosti sicer odprt problem, vendar pa pri njem obenem obstaja velika stopnja zaupanja, da bo proces iskanja ustvarjalnih rešitev pravočasno preprečil ponovne zdrse v ekskluzivistične in regresivne redukcionizme, ki jih poznamo iz zgodovne. Tega optimizma morda ne delijo vsi pisci objavljenih člankov, kar pa je pravzaprav pričakovano in normalno stanje v družboslovnih razpravah. Razlike zato spodbujajo razpravo, tj. nekaj, kar bi morala biti samoumevnost znotraj in med družboslovnimi disciplinami, pa žal ni vedno in povsod tako. Upajmo, da so objavljene razprave in članki v tej posebni številki revije Teorije in prakse, posvečeni delu Zdravka Mlinarja, vnesle nekaj dialoške živahnosti v naš sociološki oz. družboslovni razpravljalni prostor.

Uredništvo je bilo prijetno presenečeno nad izjemno velikim odzivom povabljenih avtorjev in avtoric. Preostali del prispevkov bo objavljen v naslednjih številkah revije.

Drago Kos, gostujoči urednik